

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Responsa De Ivre Canonico Præsertim Novissimo

Zype, Frans van den
Antverpiæ, M. DC. XLV.

Qui filij sint legitimi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73071)

ra? pluries reus Actricem asserit Parisijs huc venisse, vt coniugalem actionē institueret, adeoque inchoata aditio hæc Iudicis, primordium liti præstat, ex eoque tempore ad effectum alimentorum lis inchoata conferi potest.

Addicenda autem alimenta conferuntur ex quo peti cœperunt: præteriti autem temporis alimenta addicenda nō videntur, quia cū tantum debeantur officio Iudicis, non via actionis; qui aliunde de præterito vixit, ea petere non potest. *Faber in Cod. suo l. 4. t. 7. d. 20. post Bart. in l. libertus quod §. 1. n. 3. D. de alimen. leg. vbi id asserit in filio respectu patris: Rota decisi. 305. in nou. inc. monachus profes. in monacho respectu abbatis: Decius in c. Episcopus X. de preb. in ordinato sine titulo respectu Ordinantis: Alexand. vol. 4. conf. 27. n. 2. in vidua intra annum luctus non agente respectu hæredum: Castrensis in l. diuortio 8. n. 6. D. sol. mat. & generatim Felin. in c. ex parte X. de accus. in fin. Auth. Afflict. decisi. 10. in fin. & iusta est ratio, quia de præterito nemo viuit, sed transijt ea cura, vnde leges de præteritis alimentis transigi permittunt, non de futuris. l. alimentis. C. de transf. act.*

Alimenta, quæ à coniugibus iniuicem præstanda sunt, officio Iudicis, non via actionis debentur, dum nullus est contractus qui eam passionem habet, vel quasi; non maleficium vel quasi: siue quibus non datur actio. §. namque agit. *Instit. de act. nec hæc, sine obligatione. l. licet. §. 11. D. de procur. sed gignit hæc instinctus naturalis, & æquitas. & vbi hæc subest, & illa deest, datur officium Iudicis. l. plane. l. fin. D. de petit. hæred. l. Quintus. §. Pompon. D. de alim. leg.*

Quod autem obijcitur marito, qui indotatam vxorem accipit, non teneri ad alimenta, si patrem illa habeat sufficientem: arg. l. quod hi nulla. 28. D. de relig. &

*sumpt. fun. vbi id deciditur quoad sumtus funerata vxoris, quin imò Fulgof. ad d. l. 28. contendit dari re-petitionem marito, qui aluit vxorem, si aliunde habeat ipsa, aut patrem opulentum, dixi indotatam: alioquin indubiè teneretur maritus. l. dotis fructus. D. de iur. dot. l. fin. in fin. D. de iur. dot. & non pater: l. si quis. §. sed etsi filius. D. de lib. agnos. at verò patris legitimi officium est dotare filia secundum suam qualitatem: at hic non est pater legitimus, & adulterinam filiam iure civili nequidem alere teneretur. l. §. idem rescriptis. D. De agnos. & al. lib. Auth. Quib. mod. nat. ejus. sui. §. discretis. §. fin. §. oportet. vxor splendere dicitur radijs mariti, dignitatem & domicilium ab eo sortiri. l. 1. c. de incol. l. 10. ergo maritus pro sua qualitate id præstare debet, quod non debet pater, & quamuis iure canonum pater etiam ex illicito coitu natam prolem pro ratione facultatis teneatur alere. c. 5. in fin. X. de eo qui dicitur quam pollutit per adult. tamen id eo vergit ne fame tales pereant: quia necare videtur qui non alit. *Locare. D. de agnos. lib. non vt auferat debita maritalia, quæ non tantum pietatis, sed & politia ratio induxit in societate coniugali.**

Qui filij sint legitimi.

RESPONSVM I.

De natis ex matrimonio putatiuo.

LEgitimos filios nasci constat ex matrimonio legitimo, c. 9. X. qui filij sint legit. non tantum, sed etiam ex nullo sepe, & irritico, cum in facie ecclesiæ bona fide contractum fuerit. c. 2. c. 11. c. 14. X. eod. etiam ad effectum succedendi in hæreditatem parentum. d. c. 2. & c. 11. etiam quoad seu-
cla,

Quid si
maritus
indotatam
vxorem
accipit?

da, exclusionemque substituti. ve-
reque sunt legitimi, non fidè pro-
taliibus habentur dumtaxat. Co-
uar. de mat. c. 8. §. 1. n. 2. & segg.

2.
Quæ præ-
sumitur.

Vbi & post Baldum ait præsu-
mi bonam fidem, dum non proba-
tur mala. quod & Hostiensis dixit.
cod. ut. §. legitimus in hac materia.
& probat lex penult. C. de euit. l.
quoties. §. qui dolo. D. de probat. l. bona.
110. D. de verb. signif.

3.
Etiam in
errante.

Eandemque bonam fidem Al-
ciat. in d. l. bona præsumi ait etiam
in eo, qui iuris, inquit, errore lapsus
fit. & Couar. ubi sup. n. 9. etiam ad
hunc effectum legitimandæ pro-
lis. vt cum iuris errore consistat
bona fides, si modò error talis sit,
qui iustus habeatur. vt in c. cum di-
lectus. X. de consuet. & ibi DD. quo
dubio ait suspensum fuisse Abba-
tem. in c. referente. X. qui filij sint le-
git. & pro iusto errore resoluissè
Baldum Nouellum. in tract. de dot.
p. 11. in caus. fin.

4.
Si non in-
iustus sit
error.

Iniustus enim error fuit in d. c.
referente. si tamen error, impedi-
menti publicæ honestatis, quod &
contrahi vetabat, & contractum
solui volebat matrimonium. cum,
inquit, filij nec per ecclesie permisio-
nem, nec parentum ignorantiam excu-
sentur, per illud ad successionem bono-
rum paternorum non videntur aliqua-
tenus admittendi vbi sanè istiusmodi
iuris error circa tale canonicum
impedimentum obstat bonæ fidei,
legimitati, & successioni.

5.
Examina-
tur. l. qui in
provincia.
D. de ritu
nupt.

Adfertur tamen lex qui in pro-
uincia. D. de rit. nupt. qua excusari
iuris ignorantia videtur in ea, quæ
nupserat auunculo, & liberorum
status in tali matrimonio qua-
sitorum approbari.

Sed primò dicendum, valdè spe-
ciale casum ibi proponi, plu-
rium circumstantiarum, quæ
Imperatores mouerint ad sic res-
cribendum.

Mouemur, inquit, & temporis
diuturnitate, quo ignara iuris in matri-
monio annunculi ini fuisit. & quod ab
auia tua collocata es, & numero libero-

rum vestrorum: idcirco cum hac om-
nia in vnum concurrunt confirmamus
statum liberorum vestrorum in eo ma-
trimonio quaesitorum, quod ante annos qua-
draginta contractum est, perinde ac si
legitimè concepti fuissent. ergo iuue-
nis admodum, ante quadraginta
annos, & ab auia collocata erat in
matrimonio, & auunculo, quæ
magis iuris gnaros credere pote-
rat, nupserat, quod culpam ius
ignorantis valde minuit, & tole-
rantia Iudicum per tantum tem-
poris, vt quam proximè à iusto er-
rore videatur abesse.

Deinde non dicunt Imperato-
res matrimonium se approbare,
nec liberos legitimos esse, sed se
statum illorum confirmare, quod
perinde est, ac si legitimarent, vt
Imperatores veteres latinè magis
loquebantur.

Insuper aiunt Imperatores, per-
inde ac si legitimè concepti fuissent: non
ergo fuerunt legitimè concepti. &
sic ait Baldus legitimationem per
rescriptū imitari aurichalcū, quod
videtur aurum, & non est. facit il-
la vox perinde, quæ similitudinem
arguit, non identitatem ordinariè,
ac sui natura. Spiegel. in Lex. v. perin-
de. v. quasi. v. tanquam. nullum enim
simile est idem.

6.
Sequendi
hic cano-
nes.

Denique si in his salebris quis
hæreat, omnino statendum est,
in materia matrimonij, effectiui
quæ inde surgentium canonibus
hodie standum esse, non legibus.
Sanchez & ab eo citati de mat. l. 3. disp.
44. n. 2. adeoque iniustum iuris er-
rorem obstat, & matrimonio, &
legimitati, & successioni. vt de
his omnibus statuit d. c. referen-
te.

7.
Quæ clan-
destinas
vitiet ma-
trimoniū?

Quærendum igitur hic est, an
clandestinitas resistat validitati
matrimonij? & decidit c. 2. X. de
clandestin. desponsat. si contrahentes
clandestina matrimonia voluerint
publicare, inquit, nisi rationabilis cau-
sa præpediat, ab ecclesia recipienda sunt.
& comprobanda, tanquam a principio in
ecclesie conspectu contracta. valida
sunt

funt ergo. eademque est sententia Concilij Trid. de mat. c. 1. dubitandum, inquit, non est clandestina matrimonia libero contrahentium consensu facta, rata & vera esse matrimonia, quam diu ecclesia illa irrita, non fecit. dubitandum etiam non est matrimonio publicato, & ab ecclesia comprobato, legitimos filios esse, & heredes, d. c. 9. X. qui filij sunt legitimi.

8.
Si postea
deregatur
impedimentum
dirimens.

Quod si autem clandestinè contractum est, & postea deregatur impedimentum illud irritans, soboles, inquit Concilium generale d. c. 3. X. de clandest. despons. de tali coniunctione suscepta prorsus illegitima censetur: de parentum ignorantia nullum habitura subsidium. iungiturque causam; cum illi taliter contrahendo non expertes scientia, vel saltem affectuores ignorantie videantur. præsumit ergo ius in clandestinè contractantibus malam esse fidem. eodemque modo procedit Concilium Trid. de mat. c. 5. vel scientes impedimentum & ignorantes comparentur, si quidem, inquit, solemnitates requisitas in contrahendis matrimonijs neglexerint: adeoque inquit, isdemque subijciantur pœnis, non enim dignus est qui ecclesia benignitatem facile experiatur, cuius salubria precepta contempsit. edque utroque spe diffinitionis carere iubet.

Ob similem contumaciam erga ecclesiam præceptum, pari modo, inquit d. c. 3. proles illegitima censetur, si ambo parentes impedimentum scientes legitimum, præter omne interdictum, etiam in conspectu ecclesie contrahere præsumserunt.

Fidem ergo bonam destruit clandestinitas, si irritum postea matrimonium deprehendatur. neque id mirum: cum pro iuris regula traditum sit, eum qui contra ius mercatur bonam fidem præsumi non habere. c. qui contra de reg. iur. in 6. & conformiter male, inquit lex 7. C. de agricol. & censu. l. fidei possessorem esse nemo ambigit, qui contra legem interdictum

mercatur. quia lex, inquit Alciat. ad d. l. bona specialiter resisti. ibidemque ex communi DD. sententia ad d. l. ex consens. D. de appellat. ait bonam fidem tum non præsumi, cum fama, & passim nota lex est.

Quare cum Concilium Trid. d. c. 1. de mat. declaret se inhære vestigijs d. Concilij, matrimoniumque iubeat celebrari in facie ecclesie, præmissis tribus denuntiationibus, ea quæ olim de clandestinitate statuta sunt, ob omittas denuntiationes etiam hodie obtineant, nisi super his fuerit dispensatum, quod permittit Concilium Trid. & dicit se vestigijs Conc. Lateran. inhære: quoniam autem olim statuta, non sufficiebant ad evitanda perpetua adulteria eorum, qui clam cum vna contrahunt, & inde palam in facie ecclesie cum altera; non sufficit hodie matrimonij clandestinè contracti publicatio, sed illud ipsum contrahendum nunc est coram parcho proprio, vel alio sacerdote de illius, vel Ordinarij licentia, & duobus testibus. d. c. 1. §. qui aliter, alioquin huiusmodi contractus irritus, & nullus esse decernit.

Igitur qui nunc aliter contrahit, contra iura mercatur, quæ nunc contractui resistunt, irritant, & annullant, & contrahentes ad sic contrahendum inhabiles reddunt: & consequenter bonam fidem præsumunt illos non habere: adeoque soboles interta. d. c. 3. §. si quis illegitimas facit censeri, & contrahentes vel ex malitia, vel nimia insipientia peccasse. iuxta c. final. X. de celeb. miss.

Et quoniam d. c. 1. decretum famosum est, tanquam in vauquoque parochia publicatum, & tamque proemio, tam graubus sub pœnis seruari mandatum, censendum est omnino nullum esse excusationi locum, pro iuris errore tam iniusto, bonam fidem præsumi non esse, nec legitimitatem sequi.

præsertim attentâ à contrario ratione d. c. 2. X. qui filij sint legit. cum parentes, inquit, eorū publicè sine contradictione ecclesie imer se contraxisse noscantur. quando si qui consensij sunt alicuius impedimenti denunciare illud tenentur. c. tuanos. X. de cognat. spiriu.

Adeoq̄ue Couar. ubi sup. n. 2. iam olim contractum in facie ecclesie iuxta bonâ fidem exigit, vt proles extra legitimum matrimonium nata sit legitima, aut saltem clandestini publicationem & ecclesie approbationem d. c. 9. Tridentinum autem nunc exigit à primordio matrimonium contrahi in facie ecclesie, vt diximus, adeoq̄ue ad prolis legitimam natiuitatem opus nunc est & bona fide & primordiali contactu sic celebrato.

Facies ecclesie seu conspectus est presbyteri parochialis testiumque præsentia. c. aliter. 30. q. 5. nam alijs, seu regularibus, seu sæcularibus clericis, nõ parochis, & contrahentium proprijs, sub grauibus pœnis prohibitum est matrimonia solemnizare. clem. 1. de priuileg. d. c. 1. de matr. Trid.

Quæ omnia applicando præsentis causæ, non est iustum ampliùs dubium, quin matrimonium, vnde processit proles de qua quæritur, tanquam non contractum coram proprio parochio, vbi publicatum erat d. c. 1. de matr. Concil. Trid. irritum fuerit: eùm sententia pridem defuper lata ita fuerit declaratum: eaq̄ue per multos annos transuerit in rem iudicatam, citra appellationem, aut saltem talem, quæ prosecutionem habuerit, & non sit deserta.

Quamuis enim in causa matrimoniali sententia dicatur nunquam transire in rem iudicatam, eius tamen dumtaxat ratio est, periculum peccati; ideoq̄ue mortuis contrahentibus, eorumue altero, cessante iâ illa ratione, nihil superest, quin huiusmodi sententia, vt

alia, in rem transeat iudicatam quoad legitimitatem prolium, & parentum successione. Sanchez & quos citat de mat. l. 7. disp. 100. n. 11. Vide qua diximus supra de his que vi. r. 1. n. 22. & seqq.

Bona autem fides, ex qua hic prætenditur legitimitas prolium, destruitur à neglectu conspectus ecclesie, quem diximus, ex quo contra iura mercatores, seu contrahentes, eoq̄ue modo quo iura resistunt, contractus irritant, & annullant, & sic contrahentes inhabilitant; bonam fidem tollunt: eam saltem quæ meritoria sit beneficij iuris, & legitimitatis, vt diximus. neque enim affectata vel etiam vera, supina tamen, & non probabilis ignorantia eodem illo hic gradu est. d. c. 3. §. 1. X. de clandestin. desponsat d. c. referente. X. qui filij sint legitimi. d. c. fin. X. de celeb. miss.

Arguitur quidem pœnalem dispositionem d. c. 3. §. si quis. X. de clandest. despons. extendendam non esse extra proprium casum: at verò licet subiuncta ratio ibidem generalis, illam extendi suaderet; tamen non opus hic est huiusmodi pœnæ extensione; sed tantum denegatione beneficij, quod ecclesia benignè impertit ijs, qui eius mandata venerantur; adeoq̄ue publicè contrahunt sine illius contradictione: d. c. 2. 11. 14. X. qui filij sint legit. vt illud extendi non debeat ultra suos terminos, & causam beneficij expressam: publicam vtique celebrationem. quæ hodie esse non potest in ijs, qui sine proprio parochio contrahunt. qui non obsequuntur ecclesie, sed participant de causa neglectus mandatorum ecclesie: de quo in d. §. si quis. eoq̄; equius est effectus obseruantia ad eos non deriuari, sed potius negligentia; si non & contumacia. vt causæ & effectus symbolisent respectiue.

Quæ

12.
Cuius neglectus hodie bonam fidem destruit.